

Рецензія

на кваліфікаційну роботу ступеня вищої освіти магістр,
спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»,
студента 5 курсу групи 432 А Намані Юссефа на тему:
«ТОКСИЧНІСТЬ БІСФЕНОЛУ: АНАЛІЗ ФАКТОРІВ РИЗИКУ,
ТОКСИЧНИХ ЕФЕКТІВ ТА МЕТОДІВ ДЕТОКСИКАЦІЇ»

Актуальність теми. Тема, що обрана для дослідження, є надзвичайно актуальною в умовах зростаючої хімізації побуту та промисловості. Бісфенол А (BPA) та інші його похідні широко використовуються в полімерній промисловості (виробництво пластику, епоксидних смол, упаковки для харчових продуктів тощо), що зумовлює постійний контакт людини з цими сполуками. Накопичення наукових даних про ендокринні порушення, канцерогенні та нейротоксичні ефекти BPA робить необхідним комплексне вивчення ризиків, пов'язаних з його впливом. Автор у своїй роботі слушно підкреслює, що бісфенол А (BPA) є одним з найпоширеніших ендокринних дизрупторів, тому необхідність системного аналізу джерел експозиції, механізмів токсичної дії та сучасних підходів до зниження токсичності бісфенолів є досить актуальним у сфері токсикології, екології, медицини та фармації.

У вступі до роботи чітко сформульовано мету дослідження, узагальнено наукові дані про механізми токсичної дії бісфенолу, проаналізовано фактори ризик, а також методів його детоксикації. Актуальність теми обґрунтована з урахуванням міжнародного контексту та доведеної бази літературних джерел.

У першому розділі автор демонструє високий рівень теоретичної підготовки, висвітлюючи хімічні та фізико-хімічні властивості бісфенолу, джерела його потрапляння в організм людини, зокрема через упаковку, пластиковий посуд, побутову техніку, воду тощо. Особливу увагу приділено ендокринно-модуючому потенціалу бісфенолу та його здатності порушувати функціонування гормональної системи навіть у низьких

концентраціях. Згадуються ініціативи BOOЗ, FDA, EFSA щодо контролю за використанням ВРА.

Другий розділ є логічним продовженням, присвяченим аналізу токсичних ефектів ВРА на ендокринну та репродуктивну, гепатобіліарну системи. Детально розглянуто механізми генотоксичності, канцерогенності та впливу на ембріогенез, що базуються на результатах як експериментальних, так і клінічних досліджень. Наведено порівняння результатів різних авторів, що свідчить про вміння автора критично мислити та узагальнювати суперечливі дані.

В третьому розділі розглянуто сучасні підходи до зменшення токсичного навантаження ВРА на організм. Висвітлено методи елімінації та біотрансформації бісфенолу, включаючи ензимні шляхи, використання хелаторів, проантиоксидантну терапію, вплив дієтичних факторів.

Стиль викладу науковий, чіткий, із правильним використанням термінології. Робота написана структурно, логічно послідовно. Автор посилається на широкий спектр джерел, включаючи сучасні міжнародні публікації, що свідчить про системну роботу з літературою. Усі висновки аргументовані, обґрунтовані та відповідають поставленим завданням. Попри оглядовий характер роботи, автор демонструє намагання не лише узагальнити наявні знання, а й критично їх оцінити. Робота має міждисциплінарний характер, що поєднує аспекти токсикології, гігієни, біохімії, фармакології, патологічної фізіології.

Загальний висновок: Кваліфікаційна робота на тему «Токсичність бісфенолу: аналіз факторів ризику, токсичних ефектів та методів детоксикації» є науковим дослідженням, яке відзначається актуальністю тематики та високим рівнем аналізу літературних джерел. Робота має як теоретичну, так і практичну цінність для майбутніх фахівців у галузі фармації, токсикології, екологічної безпеки.

Робота повністю відповідає вимогам до кваліфікаційних досліджень освітнього рівня магістр. Автор заслуговує на позитивну оцінку та присвоєння відповідної кваліфікації.

Рецензент:

к.мед.н., доцент
кафедри патологічної анатомії,
судової медицини та патологічної
фізіології ДДМУ

30.05.2025 р.

Юлія КОЗЛОВА

